

Veelgestelde vragen tijdens het webinar over ontwikkelingen netcongestie & woningbouw in Flevoland, Gelderland, Utrecht op 25 juni 2026

De vragen in deze Q&A zijn gesteld tijdens het webinar dat Flevoland, Gelderland en Utrecht organiseerden op 25 juni 2026 over de huidige stand van zaken met betrekking tot netcongestie en woningbouw. De antwoorden zijn opgesteld in samenwerking met VNG, ministerie van BZK en netbeheerders.

Deel 1: over het proces van eerder aanvragen van capaciteit per 1 oktober

1. Beleidsregels en ordening projecten

Vraag: Komen er nog beleidsregels voor hoe projecten binnen hetzelfde opleverjaar worden geordend?

Antwoord: Dat is op dit moment nog onduidelijk. Aanvankelijk werd gedacht dat dit niet meer nodig zou zijn, omdat projecten op basis van harde plandata worden beoordeeld. Inmiddels bestaat daar twijfel over. Mogelijk komen er alsnog regels om binnen een jaarschijf prioritering aan te brengen. Het advies is om de communicatie van de VNG te blijven volgen.

2. Aanleveren van definitieve gegevens

Vraag: Wanneer lever ik gegevens aan zoals een huisnummerbesluit?

Antwoord: Dit gebeurt bij de definitieve aanvraag. Die komt (veel) later dan de aanvraag voor transportcapaciteit en de aanvraag voor prioriteit en wordt door de ontwikkelaar gedaan.

3. Indienen van projecten (voor- en na 1 oktober)

Vraag: Hoe zit het met vooraanvragen (bijv. Liander) en aanvragen vanaf 1 oktober?

Antwoord: Vanaf 1 oktober dien je alle projecten in die nog niet in het systeem staan.

Als projecten al via een vooraanvraag zijn ingediend én correct zijn opgenomen, hoeven die niet opnieuw. In de praktijk zijn er echter veel onzekerheden en kunnen projecten alsnog buiten beeld raken. Daarom zouden wij adviseren om uit te gaan van: alles wat nog niet goed in het systeem zit of waarover je twijfelt of het binnen termijnen gehaald wordt, moet je indienen.

4. Vereisten bij aanvraag (anterieure overeenkomst, omgevingsplan)

Vraag: Wat als je nog geen anterieure overeenkomst of definitief omgevingsplan hebt, maar wel vergevorderde plannen en andere stukken zoals een structuurvisie, stedenbouwkundig plan, of een ecologische visie?

Antwoord: Dit punt wordt herkend als knelpunt. De regels lijken nu strak en kunnen botsen met de praktijk. We proberen dit punt onder de aandacht te brengen bij netbeheerders en andere partijen, maar een concrete oplossing is er nog niet.

5. Rol van congestiegebieden

Vraag: Wat is de rol van het congestiegebied bij aanvragen?

Antwoord: Netbeheerders gebruiken de congestiegebieden om de aanvragen te categoriseren in wachtlijsten

per station. Gemeenten hoeven onderling niet af te stemmen over de wachtlijsten per congestiegebied. De netbeheerder houdt zelf bij waar projecten zitten. Capaciteit wordt daarmee zo verdeeld dat niet één regio alles krijgt.

6. Wat moet je wanneer aanleveren?

Vraag: Wat lever je aan per 1 oktober en wat daarna?

Antwoord:

- **Per 1 oktober:** capaciteitsaanvraag (projectgegevens, omvang, aansluitingen etc.): in jaarschijven.
- **Later:** prioriteitsaanvraag (mag ook later, bijv. vóór 1 januari aanbevolen)

Zonder prioriteitsaanvraag sta je wel op de wachtlijst, maar zonder prioriteitstempel. Zie voor meer informatie de VNG website.

7. Stedin-lijst en prioriteit

Vraag: Moet je prioriteit aanvragen als je project al op de Stedin-lijst (Onder handen werk) staat?

Antwoord: Nee, als je project op de lijst staat is er capaciteit voor gereserveerd.

Het kan wel verstandig zijn om het wel in te dienen via het Eerder aanvragen proces als de verwachte bouwdatum dicht bij 1 april 2029 zit of uit meerdere fases bestaat, en niet alle fases op de Stedin-lijst staan.

8. Wanneer prioriteitsaanvraag doen?

Vraag: Wanneer is het beste moment om prioriteit aan te vragen? En waarom zou ik al een prioriteitsaanvraag doen als er op dit moment toch nog geen netcapaciteit beschikbaar is?

Antwoord: Zodra je aan de voorwaarden voldoet. Ook als er op het moment van aanvragen nog geen capaciteit beschikbaar is, heeft het zin om wel een capaciteitsaanvraag als een prioriteitsaanvraag te doen. Dit werkt als volgt:

- Met de **capaciteitsaanvraag** krijg je een **datumstempel**. Daarmee leg je je plek in de wachtrij vast.
- Met de **prioriteitsaanvraag** zorg je ervoor dat je project op de **prioriteitenlijst (categorie 3)** komt te staan.

Als er later, bijvoorbeeld enkele maanden daarna, alsnog capaciteit vrijkomt (bijvoorbeeld door maatregelen van de netbeheerder), dan wordt eerst gekeken naar projecten met prioriteit. Binnen die groep bepaalt de datumstempel de volgorde.

Door je aanvraag en prioriteit dus tijdig in te dienen:

- sta je al goed gepositioneerd op de wachtlijst én
- kom je in aanmerking zodra er ruimte ontstaat.

9. Definitie van een project

Vraag: Wanneer is iets een project?

Antwoord: Vanaf 1 woning. Dit geldt ook voor splitsen/optoppen van bestaande bouw en transformatieprojecten waarbij nieuwe aansluitingen nodig zijn.

10. Vertraging in projecten

Vraag: Wat als een project niet binnen 3 jaar wordt gerealiseerd? Komt het dan weer helemaal onderaan de lijst?

Antwoord: Wij gaan uit van 'niet'. Dit wordt nog uitgezocht voor de zekerheid. Mocht je op moment dat je bovenaan de wachtlijst staat niet al je bewijslast paraat hebben, dan gaan ze naar het volgende project op de wachtlijst. Onze oproep is om realistisch te plannen om onnodig werk te voorkomen.

11. Netbewust bouwen en prioritering

Vraag: Worden ontwikkelaars beloond voor netbewuste concepten (lagere netbelasting)? Krijgen netbewuste projecten een hogere plek op de wachtlijst?

Antwoord: Nee, helaas zit dit niet in de huidige systematiek.

De wachtrij blijft "first come, first served" vanwege regelgeving (o.a. geliberaliseerde energiemarkt). Voordeel zit vooral indirect in efficiënter gebruik van capaciteit waardoor er meer mogelijk is binnen beschikbare capaciteit.

12. Prioriteit voor netbewuste projecten

Vraag: Kan de provincie ondersteunen bij netbewuste initiatieven meer prioriteit geven?

Antwoord: Er wordt gewerkt aan beleid en regels om netbewust bouwen te verplichten. Maar directe prioritering op basis hiervan is momenteel niet mogelijk. We blijven het wel aankaarten.

13. Inzicht in beschikbare capaciteit

Vraag: Komt er meer transparantie over beschikbare capaciteit per congestiegebied?

Antwoord: Wij delen deze wens, en leggen deze door aan de netbeheerders, maar begrijpen ook dat het een ingewikkelde vraag is vanwege de technische dynamiek.

14. Volgorde binnen een jaarschijf

Vraag: Hoe wordt de volgorde bepaald binnen hetzelfde jaar?

Antwoord: Dit is nog onduidelijk. We vragen aan de VNG of de beleidsregels daarvoor bedoeld zijn. Bij geen besluit geldt altijd het principe: *first come, first served* en eventuele prioritering.

15. Volgorde prioriteitsaanvraag

Vraag: Maakt de volgorde van prioriteitsaanvragen uit?

Antwoord: Nee. De datum van capaciteitsaanvraag is leidend voor de volgorde waarin de netbeheerder aanvragen behandelt. Prioriteit zorgt er vooral voor dat je niet wordt ingehaald door niet-prioritaire projecten.

16. Gefaseerde projecten

Vraag: Moet je per fase aanvragen bij gefaseerde ontwikkeling?

Antwoord: Ja, per fase (per jaarschijf) aanvragen, vergelijkbaar met hoe projecten in de planmonitor staan.

17. Afwijken van aanvraag

Vraag: Hoeveel flexibiliteit is er tussen de eerste capaciteitsaanvraag en uiteindelijke definitieve aanvraag?

Antwoord: Nog niet duidelijk. Verwachting is dat enige afwijking mogelijk moet zijn, maar dit is nog niet bevestigd. Wel is duidelijk dat je niet meer capaciteit krijgt dan dat je in de capaciteitsaanvraag gedaan hebt. Heb je toch meer nodig, moet je opnieuw een aanvraag doen. We raden dus aan om van tevoren goed na te denken hoeveel capaciteit je nodig denkt te hebben, ook voor onlosmakelijke voorzieningen. Echter willen we ook benadrukken dat je niet onnodig veel capaciteit aanvraagt, daarmee benadeel je andere projecten.

18. Ondersteuning door de provincie

Vraag: Kunnen gemeenten geholpen worden om tijdig bewijslast te realiseren om prioriteit aan te kunnen vragen?

Antwoord: Dat is voor elke provincie verschillend:

- In Gelderland is het versnellings-team woningbouw ook beschikbaar voor hulp bij netcongestie en dus ook bij deze hulpvraag. Er is wel een gelimiteerde capaciteit beschikbaar. Een aanvraag kan via [onze website](#) gedaan worden.
- In Utrecht en Flevoland zoeken we naar een soortgelijke oplossing. Als gemeenten hier gebruik van willen maken, vragen we hen contact op te nemen met de desbetreffende provincie.

Deel 2: over netbewuste nieuwbouw – ontwikkelingen op FGU vlak en landelijk

19. Juridisch kader (BBL/regels)

Vraag: Hoe wordt omgegaan met eerdere juridische beperkingen dat er geen bovenwettelijke eisen mogen worden gesteld (Bbl)?

Antwoord: Er komen rekenregels en een handreiking met maatregelen die ontwikkelaars kunnen toepassen voor netbewuste woningbouw. In die rekenregels zitten straks voldoende maatregelen buiten het Bbl (zoals ontwerp, warmtenetten, slimme sturing) om ongewenste doorkruising van het Bbl te voorkomen.

20. Kosten en regelingen

Vraag: Hoe zit het met extra kosten voor netbewust bouwen? Komt er een regeling voor?

Antwoord: Vanuit de provincies komt er geen financiële regeling anders dan al lopende subsidies. Op landelijk niveau is nog niet bekend of dit opgezet wordt of niet. Er zijn twee kostenonderzoeken die lopen:

- Meerkostenonderzoek loopt (vertraagd). Dit is gebaseerd op een beperkt aantal concrete bouwconcepten die momenteel in de markt beschikbaar zijn. Deze worden getoetst aan de norm voor netbewuste nieuwbouw om te bepalen welke extra maatregelen nodig zouden zijn en welke kosten daarbij horen. Hierdoor geeft het onderzoek geen representatief gemiddeld beeld van de meerkosten voor de hele sector, maar vooral inzicht in specifieke voorbeelden.

- MKBA (maatschappelijke kosten-batenanalyse) komt binnenkort beschikbaar. Dat geeft een beeld over waar de kosten en de baten liggen. Zodra het af is wordt het gepubliceerd op netbewustbouwen.com.

21. Bestaande bouw en aansluitgarantie

Vraag: Geldt dit ook voor bestaande bouw of bedrijven? En als je aan dit netcapaciteitsplafond voldoet krijg je geen garantie op een aansluiting toch?

Antwoord: Nee, het gaat over nieuwbouw woningbouw. En netbewust bouwen geeft **geen garantie** op een aansluiting.